

Paul Celan: Bei Brancusi, zu zweit / U Brancusiego, razem z tobą (tł. Ela Binswanger)

Paul Celan: U Brancusiego, razem z tobą

Gdyby jeden z tych tu kamieni
wyznał, co w nim milczy:
tutaj, w bezpośredniej bliskości,
przy kosturze tego starca,
otworzyłoby się to niczym rana,
w którą trzeba by ci się zanurzyć,
w samotności,
daleko od mojego krzyku, już o-
ciosanego, białego.

(tł. Ela Binswanger)

*

Paul Celan: U Brancusiego, we dwóch

Gdyby z tych kamieni jeden
mógł powiedzieć,
co go przemilcza:
tu, blisko,
przy lasce tego starca,
otworzyłoby się to, jak rana,
w którą byś się zanurzył,
samotny,
daleko od mojego krzyku, już współ-
ociosanego, białego.

(tł. Andrzej Lam)

*

Paul Celan: U Brancusiego, we dwoje

Gdybyż z tych tu kamieni jeden
oznajmił,
co go przemilcza:
tutaj, blisko,
przy lasce tego starca,
otwarłoby się to, jak rana,
w którą to ty powinnaś się zanurzyć,
samotnie,
z dala od mojego krzyku, tego już współ-
ociosywanego, białego.

(tł. Martin Suchanek)

*

Paul Celan: Bei Brancusi, zu zweit

Wenn dieser Steine einer
verlauten ließe,
was ihn verschweigt:
hier, nahebei,
am Humpelstock dieses Alten,
tat es sich auf, als Wunde,
in die du zu tauchen hättest,
einsam,
fern meinem Schrei, dem schon mit-
behauenen, weißen.

Paryż, w klinice psychiatrycznej, 4.8.1967, z tomu: "Lichtzwang"
wydawnictwo Suhrkamp, Frankfurt am Main, 1970

*

@tłumaczenie: po niemiecku nie widać, o kogo w wierszu chodzi, czy jest to para - Celan z żoną, którzy faktycznie odwiedzili razem Brancusiego - czy chodzi o dwóch mężczyzn. W moim tłumaczeniu też celowo tego nie widać.

*

Rumuński Rodin - Constantin Brancusi

(by sliwkaanka, 6.1.2015)

Początki nowoczesnej rzeźby kojarzone są przede wszystkim ze znakomitym francuskim artystą Augustem Rodinem. Tymczasem także w tym względzie Rumunia ma się czym pochwalić. To właśnie stąd, z okolic miasta Targu Jiu pochodził jeden z prekursorów tego nurtu, tworzący w Paryżu Constantin Brancusi.

Urodził się w 1876 roku w niewielkiej miejscowości Hobita w okręgu Gorj, niedaleko Targu Jiu. Edukację artystyczną rozpoczął w Szkole Sztuki i Rzemiosła w Krajowej, a kontynuował ją w Narodowej Szkole Sztuk Pięknych w Bukareszcie. Następnie wyruszył w podróż po Europie, odwiedzając ówczesne centra kultury, by w końcu przybyć do Paryża. Tam ukończył École nationale supérieure des beaux-arts i został zauważony przez samego Augusta Rodina. Już pierwsze lata obecności w Paryżu zaowocowały także zawarciem znajomości z twórcami tej klasy co Henri Matisse czy Marcel Duchamp.

Twórczość Constantina Brancusiego ewoluowała od naturalizmu przez coraz większe uproszczenie form aż do abstrakcji organicznej. Z każdego materiału, którym się posługiwał starał się wydobyć jak najwięcej jego naturalnych cech. Przykładał też wielką wagę do gry światła i cienia na rzeźbionych powierzchniach. Z czasem znakiem szczególnym jego twórczości stał się motyw jajka jako symbolu życia. Jedną z jego rzeźb „Początek świata” to właśnie wykonane z marmuru jajko. Pomimo funkcjonowania w jednej z najbardziej „artystycznych” stolic świata Brancusi nie związał się z żadnym ruchem artystycznym. Był samotnikiem poruszającym się na obrzeżach życia towarzyskiego, co jednak nie przeszkadzało mu w znaczący sposób wpływać na rodzące się prądy rzeźbiarskie.

W 1935 roku Brancusi przyjął zlecenie zaprojektowania i wykonania rzeźb do parku upamiętniającego I wojnę światową w Targu Jiu. Do dziś jest on największą atrakcją tego niewielkiego miasta. Główne wejście do parku prowadzi przez Bramę Pocałunku będącą nowoczesną interpretacją łuku triumfalnego. Za Bramą ciągnie się Aleja Krzesel, która doprowadza nad rzekę do otoczonego 12 stołkami w kształcie klepsydr Stołu Milczenia. Poza parkiem, lecz na jego osi znajduje się jeszcze słynna Kolumna

Nieskończoności.

Ostatnie lata działalności twórczej Brancusi poświęcił przede wszystkim na zgłębianie tematyki ptaka w locie. Wykonał, w różnych materiałach blisko 30 jego podobizn. Ptak był dla artysty symbolem duchowego wzlotu. Najsłynniejsza z tych rzeźb, Ptak w przestrzeni znajduje się w Metropolitan Museum of Art w Nowym Jorku. Ostatnią stworzoną przez Brancusiego rzeźbą był Kogut w 1949 roku. Rzeźbiarz zmarł w Paryżu w 1957 roku.

Dziś rzeźby jego autorstwa znajdują się w najważniejszych kolekcjach na świecie. W Rumunii duży zbiór wczesnych prac oglądać można w Muzeum Sztuki w Krajowej. Pamiątki po artyście przechowywane są także i udostępniane w Muzeum Casa Constantin Brancusi w Hobita koło Targu Jiu oraz w Muzeum jego imienia w Krajowej. W Targu Jiu, niedaleko Piata Victoriei zobaczyć można z kolei dom Barbu Ganescu, w którym mieszkał podczas prac nad plenerowymi rzeźbami do parku.